

Posudek oponenta bakalářské práce:

Gabriela Vičanová, „*Sud štěstí*“. *Pojetí naděje v Nietzscheho knize Lidské, příliš lidské*

vedoucí práce: Mgr. Jakub Chavalka, Ph.D.

Předložená práce detailně analyzuje konkrétní pasáže Nietzscheho spisu *Lidské, příliš lidské* s ohledem na fenomény naděje, štěstí, omylu a svobodného ducha. Přehledně strukturovaná práce pracuje s interpretací několika Nietzscheho aforismů, které korektně interpretuje bez dalších ambicí nebo přesahů. Důkladná interpretace je nakonec výtečně shrnuta v závěru (s. 55-56 předložené práce), který shrnuje a pointuje každou z částí předložené práce a překládá odpovědi na eventuální výzkumné otázky. Předložená práce potud vykazuje referující povahu, takže beze zbytku přijímá Nietzscheho stanovisko a nepřipouští kritiku nebo zpochybnění. Zcela chápu, že je opravdu snadné propadnout kouzlu Nietzscheho myšlení a dikce, avšak filosofické řemeslo by mělo spočívat též v udržování odstupu od myšlenek, kterými se zabývá.

Autorka se zabývá fenoménem, který v kontextu Nietzscheho myšlení dostane později preciznější označení „nihilismus“ a „pud k pravdě“, který spočívá v tom, že „pravda je životně důležitá lež, abychom život vůbec mohli vydržet“. Není to však téma nově, protože Nietzsche se tímto puzením k pravdě, kterou se, my lidé, obelháváme, zabýval vlastně od samého začátku své myslitelské a spisovatelské dráhy. Potud postrádám reference přinejmenším ke spisu *O pravdě a lži ve smyslu nikoli morálním*, který by do diskuse daných témat komplementárně zapadal. Rámec povinností kladených na bakalářskou práci jistě překračuje *desideratum* poukazů k dalším, pozdějším Nietzscheho textům (*Ranní červánky*, *Radostná věda*, části knihy *Tak pravil Zarathustra*, *Mimo dobro a zlo*, *Genealogie morálky*), takže tím spíše indikují další možný směr pokračování bádání v eventuálním navazujícím studiu, než že bych poukazoval na nějaký nedostatek, kterých je v samotné práci naprosté minimum. Několik podnětů k možné diskusi během obhajoby:

Protože Nietzscheho spis *Lidské, příliš lidské* představuje v Nietzscheho tvorbě stylistický a „metodologický“ předěl, postrádám o tom jakoukoli zmínku. **Co je to aforismus** v Nietzscheho pojetí a proč se k této výrazové formě přimyká? Proč už nepíše (a programově už ani nemůže psát) souvislé texty?

Je „metoda“ Nietzscheho „psychologického“ pozorování v řečeném spise nějakou proto-formulací jeho pozdější „genealogickou metodou“ *in statu natali*?

Jaký pojem „vědy“ Nietzsche inauguruje a zastává? Je to již ona „radostná věda“ z roku 1882? Co je na ní „to radostné“?

Má pojem „svobodného ducha“ nějakou paralelu, pravzor (a to jak v Nietzscheho tvorbě, nebo v předchozí filosofii vůbec), či ho Nietzsche prostě vymyslí *ex nihilo*?

Je vykazatelný nějaký posun v Nietzscheho pojetí umění mezi jeho prvotinou *Zrození tragédie...* a spisem *Lidské, příliš lidské*?

Lze konfrontovat časovost lidského vědomí z úvodu *druhé Nečasové úvahy* s časovostí naděje ve spise *Lidské příliš lidské*? Co to říká o vztahu člověka a časovosti vůbec? Jaké jiné formy „zbavení se času“ Nietzsche vedle umění navrhuje?

Ale není náhodou umění samo časový fenomén *par excellence*? Jak hudba, tanec, psaní, četba, malba a sochání, tak i samotné konzumování uměleckých děl přeci zahrnuje a exponuje čas. Nemluví Nietzsche s cesty, když přičítá umění „bezčasí“?

Předloženou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení mezi výborně a velmi dobře s ohledem na průběh obhajoby.

8. července 2016

doc. Aleš Novák, Ph.D.